

estas ĉiumonata gazeteto por Esperantistoj en Halifax-Dartmouth,
Upper Rawdon kaj aliloke en Nov-Skotio (kaj ankaŭ la mondo).

Numero 157

Majo, 1999

Laborantoj:

Bob Williamson — Redaktoro, preskontrolisto
Stevens Norvell — kompostisto
Geoffrey Greatrex — preskontrolisto
Reni Porter — Presisto, enpoŝtigisto, kontisto
Sendu leterojn kaj artikolojn al:

Bob Williamson
329 Poplar Drive
Dartmouth, Nova Scotia
KANADO B2W 4K8
bob.williamson@ns.sympatico.ca

Sendu abon-monon al:

Reni Porter
71 RidgeValley Road
Halifax, Nova Scotia
KANADO B3P 2E5

Abono por Kanado aŭ Usono estas \$8 (kanadaj) kaj por aliaj landoj estas \$15

SIMILAJ AKTUALAĴOJ

Jen ekzemplo de aktualaĵoj similaj el malsamaj landoj.

**el *The Mail-Star (La Poŝto-Stelo)*, halifaksa tagĵurnalo (koncizigita),
la 9-an de marto, 1999:**

Gepatroj kiuj proteste okupacias vilaĝan lernejon en Nov-Skotio malakceptis ultimaton de la lerneja administrantaro por ĉesi sian okupacion aŭ fronti kortuman proceson. Antaŭ pli ol semajno la gepatroj katenis sin en la lernejo por protesti kontraŭ la planita fermo de la lernejo. Depost septembro 2000, la lernejanoj devos ĉeesti novajn lernejojn en apudaj vilaĝoj. Hieraŭ pli ol dudek lokaj komercistoj frue fermis siajn pordojn por subteni la gepatrojn. Rilate al tio, jam dum preskaŭ semajno alia grupo proteste okupacias la elektodistriktan oficejon de la loka deputito, kiu ankaŭ estas opozicia ĉefo. Ili kontraŭstaras la registaran planon pri novaj lernejoj, kaj deziras ke la opozicio ekspluatu sian povon en la provinca parlamento por devigi la registaron repensi la planon kaj konsiliĝi kun la gepatroj.

**el *Radio Polonia*,
la 17-an de marto, 1999:**

En kelkaj regionoj de pola lando daŭras protestoj de loĝantoj kontraŭ likvido de vilaĝaj lernejoj aŭ limigado de la nombro da klasoj. La komunumaj aŭtoritatoj likvidas lernejojn pro la ŝparado-konsideroj. En kelkaj lokoj gepatroj proteste okupacias lernejojn aŭ komunumo-oficejojn. En aliaj, gepatroj eĉ malsat-strikas. Ni memorigu ke oni planas ankaŭ la likvidon de la publika lernejo je la nomo de Zamenhof en Bjalistoko.

Israelo:

LA BREDADO LAŬ LA RITMO DE LA SANKTA SKRIBAĴO

Alia epizodo el la mondvojaĝo de Maryvonne kaj Bruno Robineau

Por ke la bredado kongruu kun la sanktaj leĝoj, la religiaj kibucoj montriĝas elturniĝemaj.

Vendrede vespere ĉe la kibuco Ein Zurim, ĉiuj klopodas por digne akcepti la ŝabaton: oni alivestiĝas, la domoj estas puregaj, oni fumas la lastan cigaredon, oni programas la horloĝojn kiuj ekfunkciigos la elektron, la virinoj akurate finkuiras la kukojn por la semajnfino. Jen aperas la ŝabata stelo; neniu laboro ĝis paso de 24 horoj. Nek kuiri, nek skribi, nek lavi, nek fumi, nek telefoni, nek vojaĝi, nek ekbruligi fajron aŭ ŝalti la lumon.

Ein Zurim estas unu el la dek-ses religiaj kibucoj en Israelo kaj, ĉirkaŭataj de siaj ses infanoj, Esther kaj Schmulick (pr. Ester kaj Ŝmulik) akceptas nin en sia hejmo. Antaŭ ol iri al la manĝosalono komuna al la tuta kibuco, Esther antaŭzorgas doni al mi fulardon por ŝirmi miajn harojn kaj Bruno kapvestas sin per kipo, la judara ĉapeto. “Por ne ŝoki iujn personojn,” ŝi precizigas. Post la vespermanĝo, niaj gastigantoj montras al ni kiel meti la vazaron en la lavkuvojn, disigante tiujn kiuj entenis viandon disde tiuj en kiuj estis servitaj la fromaĝoj. Efektive la juda tablo apartigas la karnajn manĝaĵojn de tiuj kiuj konsistas el laktaĵoj, starigante inter ili limon laŭ la jena principo : “Ci ne kuiras la kapridon en la lakto de ĝia patrino” (*Eliro* 23-19).¹

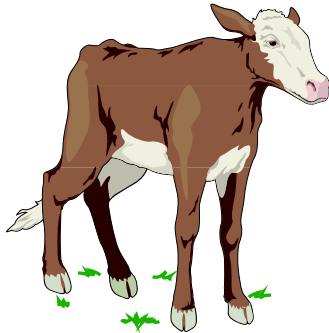
Tiel, la tutan vivon de la enloĝantoj de Ein Zurim reguligas la bibliaj instruoj. “Ni kredas ke ĉio estis skribita de la rabenoj en la *Talmudo* kaj ni devas observi ĝiajn leĝojn se ni volas vivi kiel judoj obeantaj Dion,” klarigas Schmulick. Finredaktita ĉirkaŭ 500 p.K. en la religiaj akademioj en Babilono, la *Talmudo*² regas ĉiujn aspektojn de la ĉiutaga vivo. Tiel same ĝi traktas filozofion, kiel la edukadon de l'infanoj.

Iuj israelanoj riproĉas al la religiuloj, ke ĉi tiuj same vivas kiel antaŭ dumil jaroj. Unuavide, la kibuco Ein Zurim (fondita en 1946) kun ĝia moderna uzino, ĝiaj hangaroj ŝirmantaj agrikulturan materialon ultraperfektigitan kaj ĝiaj agrablaj dometoj ĉirkaŭataj de ĝardenoj, neniel aspektas kiel vilaĝo el la biblia epoko. Ĉirkaŭ kvincent personoj venintaj de dudek-kvin landoj komune vivas tie, egale dividante siajn havaĵojn kaj la fruktojn de sia laboro.

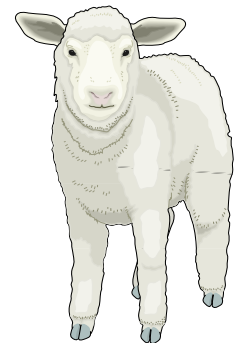
daŭras ⇒

Sed ne ĉiam estas facile kombini la leĝojn de la *Talmudo* kun la postuloj de la moderna ekonomia vivo. Tiel, la ŝabato starigas kelkajn problemojn al la agrikulturistoj. Forpuŝante ĉian ajn zorgon, la homo devas dediĉi tiun tagon al sia Dio, al sia familio, kaj ĉia ajn laboro estas malpermesata. Sed se povas atendi la tero, la bestoj bezonas zorgadon. Kaj la tricent bovinoj de Ein Zurim ne estas escepto; necesas ilin melki kiel kutime, po tri fojojn tage.

“Kompreneble, ni melkas la bovinojn dum la ŝabato ĉar la *Talmudo* preskribas ne lasi suferi la bestojn, sed tion ni faras laŭ maniero konforma al la Leĝoj.” Por la melkado, la agrikulturistoj renkontis problemon pro la fakto, ke al ili estas malpermesate premi ŝaltilon por produkti elektron. Tial ili ekipis sin per programeblaj horloĝoj kiuj ĝustatempe startigas la melkomaŝinojn kaj aŭtomate haltigas ilin.

“Ĉiun virseksan unuenaskiton de cia bovino aŭ de cia ŝafino vi dediĉos al cia Dio, Javeo. Ci ne laborigos la unuenaskiton de cia bovino. Ci manĝos ĝin kun ciaz samhejmanoj...” Tiel parolas la libro de *Readmono*³ en la *Biblio*, por sciigi al la homo kiu plugis, semis, kultivis kaj fieras pri sia rikolto ke sen Dio, nenio el tio eblas. Sed ĉiujare en la stalo de Ein Zurim naskiĝas preskaŭ centoj da unuenaskitaj bovidoj. Kion fari kun ili? La rabenoj trovis solvon: la bovinoj kiuj naskos sian unuan bovidon en la jaro estas fiktive venditaj al araba najbaro (ĉi tiu ricevas monsumon por efektiviĝi la “negocon”). Ili restas en la kibuca stalo sed ne plu estas submetataj al la talmudaj leĝoj.

“Pesah”, la Pasko, estas unu el la gravaj momentoj de la juda vivo, memoriganta la Eliron el Egiptio de la izraelidoj, sub gvidado de Moseo. Tiun semajnon antaŭigas intensa purigado de la domo por kontentigi la absolutan postulon de pureco dum la festo. Dum sep tagoj, oni konsumas nur panojn sen gisto, ne fermentitajn, simbolo de la renoviĝo kaj de la liberiĝo. Ĉar la bestoj devas esti regataj de la samaj reguloj, la melkadejo estas ĝisfunde purigita kaj oni malaperigas ĉiun spuron de tritiko el la nutrado de la bovinoj. “Iom post iom ni anstataŭigas per maizo, komencante la transiron ĉirkaŭ tri semajnojn antaŭ Pesah kaj grade revenas al la normala nutro-maniere. Tiel ŝanĝante la nutradon de la bovinoj ofte kaŭzas malaltiĝon de la lakto-produktokvanto. Pro tio ni perdas monon, sed tio estas la prezo kiun ni konsentas pagi por vivi harmonie kun nia kredo,” klarigas Schmulick.

Ĝisfunde frontantaj la teknikon kaj la efikecon, ili tamen neniam forgesas la vivregulojn de siaj praavoj, akordigante spiritan vivon kaj laboron; iliaj tagoj ĉiam komenciĝas kaj finiĝas en la sinagogo.

daŭrigata ⇒

daŭras ⇒

La Kibucoj:

Kvankam la unua kibuco estis fondita en 1910, ekzistas nuntempe 270 kibucoj nombrantaj de 40 ĝis pli ol 1000 membroj. 130 000 personoj, kiu estas 2,6 % de la tuta loĝantaro de Israelo, elektis tiun komunuman vivmanieron. El ili, nur 16 kibucoj (kun 8 000 personoj) estas religiaj kibucoj kiel Ein Zurim, postulante de siaj membroj ortodoksan kultobservon.

— Maryvonne Robineau

1. *Eliro* 23 - 19. La komencaĵon de la unuaj fruktoj de via tero alportu en la domon de la Eternulo, via Dio. Ne kuiru kapridon en la lakto de ĝia patrino.

2. El ***La Plena Ilustrita Vortaro: Talmudo***: Vastega kolekto (ĉirkaŭ 30 volumoj oktavaj) da judaj leĝoj kaj legendoj, ampleksanta la instruojn de la malnovaj rabenoj, kompilitajn ĉirkaŭ 200 a.K., kaj la komentarioj de la pli novaj, kompilitajn en Jerusalemo ĉirkaŭ 400 p.K. kaj en Babilono ĉirkaŭ 500 p.K.

3. *Readmono* 15 - 19. Ĉiun virseksan unuenaskiton, kiu naskiĝos el viaj grandaj kaj malgrandaj brutoj, dediĉu al la Eternulo, via Dio; ne laboru per la unuenaskiton de via bovo, kaj ne tondu la unuenaskiton de via ŝafo. 20. Antaŭ la Eternulo, via Dio, manĝu ĝin ĉiujare, sur la loko, kiuj elektos la Eternulo, vi kaj via familio;

Por scii pli pri tiu eksterordinara aventuro, unu libro :

Ili vivis sur la tero - Ok jaroj da migrado ĉirkaŭ nia planedo,
 240 paĝoj — 8 paĝoj kun koloraj bildoj. Havebla ĉe UEA aŭ
 Bruno Robineau, 49270 Landemont, Francio. Tel-Faks 02 40 98 78 76.
 E-poŝto: Bruno.Robineau@wanadoo.fr
 120 FF + sendokosto (20 FF por Francio kaj 30 FF por aliaj landoj).

PENSOJ:

Faltoj devas nur montri kie troviĝis la ridetoj. — Mark Twain (pr. Tŭejn)

Se ĉiuj homoj estus justemaj, neniu havus bezonon esti brava. — Agesilaos II
 — Esperantigita de Bertil Englund